

โลกขยະ

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ชีวิตพวกเราถ้าไม่ได้ประพฤติปฏิบัติ ไม่ได้เข้ามาทางศาสนา ชีวิตนี้มันเหมือนกับ
ยาวไกลมาก เวลา ๑๐๐ ปีนี้มีเวลามากเลย แต่ผู้ที่หันมาสนใจเรื่องศาสนา ชีวิตนี้สั้นมาก
นะ เวลานี้สำคัญมาก ต้องการเวลาไว้ประพฤติปฏิบัติ จะไปประพฤติปฏิบัติจะถามว่า

“สำนักนั้นมึงงานให้ทำไหม? จะแย่งเวลาเราไปไหม?”

เวลาของเราต้องการเอามาประพฤติปฏิบัติ เวลาของเราต้องการเอามาทำความ
สงบของใจ

ถ้าเราเห็นภัยในเรื่องของโลก เห็นภัยของวิญญูว่าเราจะต้องตายค้างอยู่อย่างนี้
มันจะหาเวลาออก หาทางออกไป แล้วมันจะสงวนเวล่ำเวลา วิธีการ โอกาสของเรา มันจะ
อยากได้โอกาส อยากได้เวลาที่เราจะประพฤติปฏิบัติมาก

แต่ถ้าเราไม่คิดถึงตรงนี้นะ เราอยู่ไปวันๆ หนึ่งนะ โอ้โฮ..ทำไมเวลามันนานนัก
ชีวิตเรานี้มันยาวไกล เราเป็นคนอายุยืน เราอายุมาก อายุของเราจะยังอยู่ได้อีกนาน

แต่ถ้าเห็นภัยแล้ว เรื่องนี้เป็นเรื่องน่าอันตรายทั้งหมดเลย หายใจเข้าและหายใจ
ออก มันจะต้องตายไปแน่นอน หายใจเข้าและหายใจออก ถ้าหายใจเข้าแล้วไม่หายใจ
ออก มันก็ดับขันธชีวิตไป

ชีวิตนี้อยู่บนไอรุ่น ชีวิตนี้อยู่บนการสืบทอดไปของวันเวลาเท่านั้นเอง

นั่นนะ.. แล้วมันตายไหมที่ว่าอายุมากจะตาย ตายเมื่อไหร่ก็ตายได้ ถ้าเห็นภัยของ
วิญญู เห็นภัยของความเป็นอยู่อย่างนั้น มันจะสงวนเวลา มันจะเห็นว่าเป็นภัย อายุของ
เราก็คือว่าไม่ยาวนานหรอก มันอยู่ที่กาลเวลาของเราที่เราจะทำได้หรือไม่ได้ขนาดไหนเท่า

นั่นเอง ถ้าเราเห็นภัยปัจุบันจะย้อนกลับมาทางนี้ แล้วชีวิตเราสาระของชีวิตเราเห็นใหม่ เราแสวงหามา เครื่องยนต์กลไกทุกอย่างหามา ถ้าเป็นของใหม่จะเป็นของมีคุณค่า แต่ถ้าเป็นของเก่าเราจะโลหะตัดออกหมดเลย เอาของเก่าโลหะออก ใช้ของใหม่สืบต่อไป

ชีวิตนี้เราหาขยะทั้งนั้น! หาสิ่งที่เป็นภาระมาใช้ชั่วคราว แล้วพอมันเก่าไปหมดอายุหมดการใช้งาน เราต้องสละมันออกไป สละมันออกไป

ขยะนั้นเราหามาเพื่ออะไร?

เพื่อความสะดวกสบายของเรา เพื่อการทำงานของเรา แต่มันเป็นขยะของเราเห็นใหม่ เป็นขยะของเราที่เราต้องปลดเปลื้องมันไป ถึงใช้งานชุดหนึ่งก็ต้องสละออกไป มันไม่มีแก่นสาร

แก่นสารของเรา การสละออก การหาความสงบของใจ หาหลักของใจได้ ทำสมาธิได้ เราทำความสงบของใจได้ ถ้าก่อนเราจะตายนะ เราคิดถึงสมาธิของเรา คิดถึงความสงบของเรา เราจะเกิดเป็นพรหมเห็นใหม่ พรหมนี้ขั้นหนึ่ง สมาธินี้จิตมันรวมลงแล้วเป็นขั้นหนึ่ง มันจะเกิดบนพรหมเท่านั้น ถ้าเกิดบนพรหมมันก็เป็นบุญกุศลของเรา

แต่ถ้าเราไม่ไปเกิดบนพรหมเห็นใหม่ ถ้าเราทำคุณงามความดีไว้ขนาดไหน อย่างพระเทวทัต ทำลายพระพุทธเจ้าขึ้นมา เขาเคยเหาะเหินเดินฟ้าได้เหมือนกัน เขาเคยทำความสงบของเขาได้ แต่เพราะทำกรรมอันนั้น กรรมอันนั้นมันฝังใจของเขา อย่างเวลาจะตาย จะมาลาพระพุทธเจ้า จะมาขอมาพระพุทธรูป แต่ไปไม่ถึงพระพุทธเจ้า โคนธรณีสูบไปเลย

แต่พระพุทธเจ้าพูดไว้ในพระไตรปิฎก “พระเทวทัตถ้าพ้นจากกรรมอันนั้นแล้ว พ้นจากนรกอเวจีขึ้นมา จะเป็นพระปัจเจกพระพุทธเจ้า”

ทำคุณงามความดีไว้แล้ว ถ้าเราไม่คิดถึงมัน เราคิดถึงแต่อย่างนั้น มันก็ไปเกิดในสิ่งที่ว่ามันให้ผลขะนั้น “อาภรณ์ของใจ” เราออกจากบ้านไป เราประดับเครื่องแต่งตัวชุดใดไป เราจะเป็นสิ่งนั้นเหมือนกัน ใจออกจากเรือน ออกจากร่างไป ถ้ามันคิดถึงสิ่งนั้นเห็นใหม่

นั่นนะ..มันถึงว่าไม่มีหลักประกันที่จะประกันได้ว่าเราทำสมาธิแล้วเราจะไป
พรหมตลอดไป

แต่ถ้าเป็นสมาธิ หลักของสมาธิเป็นพรหมแน่นอน!

แต่ขณะที่มันจะดับขันธ เป็นพรหมมันก็ไม่คิดถึงมัน มันไปคิดถึงสิ่งที่เคยทำ
ความไม่ดีไว้ มันไปคิดถึงตรงนั้น มันก็ไปตรงนั้นก่อนเห็นใหม่ เสวยอารมณ์เสวยสิ่งนั้น
ก่อน ต้องเสวยภพชาติตรงนั้นก่อน มันถึงต้องย้อนกลับมาคุณงามความดีของตัวเอง

คนเราเคยทำคุณงามความดีก็เคยทำ เคยทำความชั่วก็เคยทำ เพราะอะไร?

เพราะกิเลสเห็นใหม่ เพราะสิ่งที่ว่าเราไม่สามารถยับยั้งได้อยู่ในหัวใจของเรา สิ่ง
ที่เราไม่สามารถยับยั้งได้ ตรงนี้มันถึงจะเป็นภัย มันถึงต้องชำระล้างกันตรงนี้ไง ถึงบอก
ว่าจิตสงบแล้ว จิตเป็นสัมมาสมาธิแล้ว ควรแก่การงาน ควรแก่การรื้อค้นในหัวใจของเรา
ความรื้อค้นของเรา สิ่งที่มีมันติดเกี่ยวกับขยะสังคม เป็นขยะที่ลวงโลกอยู่ในโลกนี้ เราคิด
มันเพราะอะไร?

เพราะความไม่รู้เท่าของมัน เราไม่รู้เท่าอารมณ์ของเรา เราก็คิดถึงนอก ถ้าเรารู้เท่า
อารมณ์ของเรา เราจะไม่คิดสิ่งนั้นเลย สิ่งนั้นเป็นเครื่องอยู่อาศัย สิ่งนั้นเป็นปัจจัยเครื่อง
อาศัยที่เราจะทำประโยชน์กับโลกเขา ทำประโยชน์กับโลกเขา มันหามาด้วยภาระหน้าที่
มันหามาด้วยความจำเป็น แล้วใช้ตามความเป็นจริงแล้วก็ปล่อยวางเขาไว้ ไม่ไป
เดือดร้อนกับเขาเห็นใหม่

ใจดวงนั้นมันเป็นอิสระกับตัวของตัว

ถ้าใจไม่ติด มันไม่ติดจากตัวมันเองก่อน ถ้าไม่ติดตัวมันเอง มันก็ไม่ติดกับสิ่งของ
ข้างนอกหมดเลย ถ้ามันติดตัวมันเองเข้าแล้วมันจะติดข้างนอกหมดเพราะอะไร?

เพราะมันเป็นยางเหนียว มันเป็นสายใยยึดออกไปทั้งหมด

สิ่งที่เป็นขยะ มันก็เป็นขยะของโลกเขา แต่มันก็จำเป็น ถึงเวลาจำเป็นเห็นใหม่
“สมมุติสัจจะ” มันต้องสมมุติใช้กันชั่วคราว มันเป็นสมมุติสัจจะ

แต่สมมุติสัจจะมันใช้กันชั่วคราว แล้วเราเป็นสมมุติสัจจะจริงหรือเปล่า? ใจเราเป็นสมมุติสัจจะจริงไหม?

ใจเราไม่เป็นสมมุติสัจจะจริง เราก็คิดซ่องไปกับเขา นั่นนะ มันแก้ไข มันก็ไม่ได้แก้ไขตรงที่เป็นขยะตรงนั้น มันต้องแก้ไขที่ใจของเรา มันย้อนกลับมาตรงนี้ ถ้ามันแก้ไขที่ใจของเรา สิ่งนั้นมันเกือๆ เงินๆ อยู่ตามธรรมชาติของเขา มันมีอยู่อย่างนั้น มันก็เกือๆ เงินๆ ของมัน เพราะใจไม่ไปเกาะเกี่ยวกับมันเห็นไหม

แต่ทีนี้เราแก้ไขใจขึ้นมา พอทำจิตสงบขึ้นมาแล้ว เรามันถึงต้องวิปัสสนา ถ้าวิปัสสนาเห็นไหม ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม สิ่งนี้มันต้องจับต้องได้ สิ่งนี้จับต้องได้มันถึงวิปัสสนาได้ ถ้าวิปัสสนาได้มันจะเป็นงานขึ้นมา มรรคมันจะเริ่มเคลื่อนตัว มรรคจะเกิดขึ้น เกิดขึ้นตรงนี้ไง ถ้ามรรคเกิดขึ้นตรงนี้ มรรคมันเกิดขึ้นมาจากเริ่มต้น ตั้งแต่เริ่มทำสมาธิก็เป็นมรรคเกิดขึ้น

แต่มรรคในความสงบของใจเห็นไหม มรรคไม่ครบองค์ ๘ ถ้ามรรคองค์ ๘ งานชอบ งานอะไรคืองานชอบ?

สัมมาสมาธิ-งานชอบ งานรวมลงในสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญามันใคร่ครวญมาเป็นสมาธิ ปัญญาใคร่ครวญ ปัญญาละความติดข้อง ปัญญาละใจที่มันไปเกาะเกี่ยวเห็นไหม ให้เป็นอิสระกับตัวเองขึ้นมา เป็นอิสระกับตัวเองขึ้นมา เป็นอิสระภาพ ขึ้นมากับตัวเองแล้ว มันต้องเอาอิสรภาพนั้นมาใช้งานในสิ่งที่ควรจะเป็นการงานของเรา มันย้อนกลับมาขุดคุ้ยในหัวใจของเราเห็นไหม

ขั้นนี้มันอยู่ที่ตรงนี้ มันต้องแก้ไขที่ตรงนี้ มันแยกแยะตรงนี้เข้ามา มันถึงจะเป็นงานของเรา มรรคเดินตัวเดินอย่างนี้ มรรคที่จะสร้างขึ้นมามี มรรคหยาบๆ เป็นมรรคของโลกเขา โลกก็มรรคมันอนุโลมได้ เราใช้กันเราว่าสิ่งนั้นเป็นมรรค แล้วเราไปติดมรรคหยาบๆ ติดที่มรรคหยาบแล้วมรรคนี้จะละเอียดขึ้นมาไม่ได้

มรรคละเอียดมันเกิดขึ้นมาไม่ได้ มรรคละเอียดสุดในหัวใจจะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร?

เราต้องทิ้งของหายาบทั้งหมด ถนนหนทางที่เราก้าวเดินออกไป เราทิ้งภาระไว้เห็นไหม เราก้าวเดินก้าวหนึ่งก็ได้ก้าวหนึ่ง ถ้าเราก้าวเดินหลายก้าว ระยะที่เราทิ้งไป ๒ ก้าว ๓ ก้าว ระยะห่างทิ้งออกมาเห็นไหม มรรคก็เหมือนกัน เราอย่าไปห่วง อย่าไปพะวง อย่าไปเสียดายอาลัยอาวรณ์ อย่าไปเสียดายสิ่งที่เรากระทำขึ้นไป เราทำแล้ว สิ่งที่ทำแล้วมันเป็นอดีตไปหมด

เราต้องทำปัจจุบันขึ้นมา สร้างสมปัจจุบันขึ้นมา แล้วสร้างสมอันนี้มันก้าวเดินไปก้าวเดินไป มรรคมันรวมตัวเข้าไป ก้าวเดินไป มันจะไปแก้ไขใจเราเอง

ถ้ามันแก้ไขใจของเราเองได้ สิ่งอื่นๆ นั้นเก้อๆ เงินๆ มันเก้อๆ เงินๆ โดยธรรมชาติของมันอยู่แล้ว แต่เพราะเราไม่รู้ เราถึงไปติดมัน แต่ถ้าเรารู้เท่าตัวเราเองแล้ว มันจบตรงที่เราารู้เท่าตัวเราเองเห็นไหม ถ้ารู้เท่าตัวเราเอง มันก็ยับยั้งได้ชั่วคราว

แต่รู้แจ้งแทงตลอดมันชำระออก มันตำรอกออก มันไม่ได้รู้เท่าตัวเอง มันรู้แจ้งแทงตลอดเลย แม้แต่ขยับตัวก็รู้ว่าขยับตัวขึ้นมา ใจนี้ขยับตัวขึ้นมาจะรู้ว่าใจนี้ขยับตัวขึ้นมา มันจะทันความเห็นของตัวเองหมด อันนี้เพราะอะไร?

เพราะอวิชชายังไม่ได้กำจัด เรายังไม่ได้กำจัดอวิชชา อวิชชาอยู่ในหัวใจอยู่ มันยังมีความสืบทอดอยู่ มันเป็นธรรมชาติของมันที่จะต้องติดไปเหมือนกัน แต่ติดอย่างละเอียด ติดอย่างภายในเห็นไหม ติดตัวมันเองก็ติด ติดอะไรก็ติด แล้วก็มันติดออกมาสายยาวยืดออกมาข้างนอก

เราก็เลาะเข้าไปๆ เลาะให้เป็นปัญญาของเรา นี่มรรคอย่างนี้มันเป็นมรรคชำระกิเลส มรรคอย่างนี้จะเกิดขึ้นจากหัวใจที่เราสร้างสมขึ้นมา มรรคอย่างนี้มันถึงจะเป็นประโยชน์ เป็นสัมมาสมาธิ เป็นมรรคอรียสังขัง เป็นมรรคสามัคคีมันรวมตัวกัน

ความเห็นชอบ เห็นชอบจากภายใน แล้วสิ่งที่ภายนอกเห็นไหม โลกธาตุนี้เรื่องโลกธรรม ๘ นี่มันมีอยู่โดยธรรมชาติของมัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ในพระไตรปิฎกนะ

“คนที่จะโดนโลกธรรมรุนแรง ไม่มีใครจะโดนเท่ากับพระพุทธเจ้า”

เวลาเราโดนกระเทือนสิ่งใดๆ ขึ้นมากระทบกระเทือนเรา “เอ๊ะ เราทำคุณงามความดี ทำไมสิ่งนั้นกระทบกระเทือนเรา?”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม คุณงามความดีอยู่ในท่ามกลางของกิเลส กิเลสมันไม่ชอบอยู่แล้ว กิเลสมันขวางหูขวางตาคนทำคุณงามความดี มันไม่ชอบแล้วมันก็ต้องหาทางทำลายสิ่งนั้น หาทางให้สิ่งนั้นไม่เป็นไปตามอำนาจของเขา เราอยู่ท่ามกลางกิเลสเห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า จะหนีปัญหาหนีได้หมด แต่ไม่หนี อยู่กับปัญหามากกว่าปัญหานั้นจะหมดไป อยู่กับปัญหาทำให้ปัญหานั้นสิ้นไป พอปัญหามันสิ้นไปหมดไปแล้ว ปัญหามันหมดไปเพราะว่า “สิ่งหนึ่งสิ่งใดมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา” มันอยู่อย่างนั้นตลอดไปไม่ได้ แต่ถ้าเราทนสภาวะอย่างนั้นไม่ได้ เราตอบโต้ไป เกิดการกระทำขึ้นมา

ในหลักธรรมบอกว่า “คนที่ว่าเรา กล่าวติเตียนเรา ถ้าเรากล่าวติเตียนตอบ เราโต้ตอบ เราโง่กว่าเขา” เพราะคนเอาไฟนเอาไฟโยนใส่เรา เราปิดฟืนปิดไฟออกแล้วมันก็จบกัน แต่ถ้าเราเอาไฟนเอาไฟ (เทพสิ้นสุดเพียงเท่านั้น)